

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 14Co/84/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8613201994
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8613201994.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu: CD Consulting, s.r.o., so sídlom Nagano Office Center, K červenému dvoru 3269/25a, 130 00 Praha 3, IČO: 26 429 705, Česká republika, právne zastúpeného spoločnosťou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421, proti žalovanému: R. R., nar. XX.X.XXXX, bytom Q. č. XX, H., o zaplatenie 708 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Svidník č. k. 3C/107/2013-53 zo dňa 30.4.2015, zhodou hlasov členov senátu, takto

rozhodol:

Zrušuje uznesenie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým uznesením podľa § 109 ods.1,2 písm. c/ prerušil konanie v predmetnej veci do skončenia konania pred Súdny dvorom Európskej únie o prejudiciálnej otázke na návrh Krajského súdu v Prešove zo dňa 10.6.2014 v jeho právnej veci sp. zn. 6Co/132/2013.

Ako dôvod uviedol, že žalobca dňa 28.3.2014 podal žalobu zo zmenky podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Žalobca si uplatňuje ku dňu vydania tohto uznesenia istinu zmenkovú sumu 708 eur s ďalším príslušenstvom uvedenom v návrhu. Žalobca odôvodnil svoj nárok tým, že je indosatárom, t.j. nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný na zmenkovú sumu uvedenú v zmenke, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku. Krajský súd v Prešove v obdobnej veci založenej na rovnakom skutkovom základe uznesením č. k. 6Co/132/2013 zo dňa 10.6.2014 rozhodol o predložení podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a článku 19 ods. 3 písm. b) Zmluvy o Európskej únii Súdnemu dvoru Európskej únie prejudiciálnej otázky: Či sa má článok 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a článok 4 smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, vykladať v tom zmysle, že jej odporuje právna úprava členského štátu, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá vnútroštátnemu súdu rozhodujúcemu o právach z indosovanej zmenky, neumožňuje v zásade v žiadnej fáze konania ex offio preskúmať zmluvu a kauzu právneho vzťahu a prípadnú nekalú povahu zmluvnej podmienky a tiež prípadné porušenie zákona upravujúceho dôsledky neuvedenia RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere, z ktorej zmenka vznikla.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Navrhol napadnuté uznesenie zrušiť. Poukázal na to, že voči uzneseniu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/132/2013 o predložení prejudiciálnej otázky a prerušení konania bolo podané dovolanie spolu s návrhom na odklad vykonateľnosti uznesenia o predložení prejudiciálnej otázky. Prvostupňový súd si uvedomuje, že nie je oprávnený skúmať a vyhodnocovať spotrebiteľský charakter zmenkového vzťahu, teda je mu celkom známy správny výklad existujúceho právneho poriadku, avšak namiesto jeho aplikácie účelovo mieni žiadať Súdny dvor EÚ o poskytnutie priestoru o odlišný výklad. V tejto veci neboli

splnené procesné predpoklady pre prerušenie konania podľa ustanovenia § 109 ods. 2 písm. c) O.s.p.. V prejednávanej veci je možné riadne pokračovať bez prerušenia konania, pretože formulovaná prejudiciálna otázka nie je pre vec významná. Poukázal v tejto súvislosti na uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/79/2013, uznesenie sp. zn. 2Cob/89/2013 zo dňa 22.1.2014, ako aj uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21.11.2013. Podľa Nariadenia o európskom konaní s nízkou hodnotou sporu majú sudy výslovne obmedzenú preskúvaciu právomoc a návrh možno zamietnuť iba z dvoch dôvodov, ktoré Nariadenie špecifikuje - pohľadávka je zjavne neopodstatnená alebo je návrh neprípustný (článok 4 ods. 4 Nariadenia). Možnosti ex offio skúmania skutkového a ďalšieho právneho základu je Nariadením v zásade vylúčená. Podľa siedmeho bodu Preambuly žalobca upozorňuje na zásadný rozdiel (ochranu spotrebiteľa) medzi Nariadením číslo 1896/2006, ktorým sa zavádza európske konanie o platobnom rozkaze, ktoré výslovne zakotvuje, že ak sa pohľadávka týka zmluvy uzavretej osobou - spotrebiteľom na účel, ktorý sa môže považovať za patriaci do oblasti mimo jej predmetu činnosti alebo výkonu povolania, majú právomoc len sudy v členskom štáte, v ktorom má odporca bydlisko. Nariadenie o európskom konaní s nízkou hodnotou sporu takúto výnimku nepozná. Práva dlžníka, aj ak ide o spotrebiteľa, sú jednoznačne a výlučne dané procesným postupom stanoveným v Nariadení o európskom konaní s nízkou hodnotou sporu a nemajú byť ex offio modifikované súdom. Sudy nerešpektujú ustanovenie článku 7 ods. 3 Nariadenia o európskom konaní s nízkou hodnotou sporu, podľa ktorého ak odporca na výzvu súdu neodpovedá, to znamená „nedoručí odpoveď dotknutej strane v lehote ustanovenej v článku 5 ods. 3 alebo 6, súd vydá rozsudok o pohľadávke“. Podľa zahraničnej právnej doktríny „súd nemôže postupovať podľa odseku 2 a žiadať doplňujúce informácie, vykonávať dokazovanie alebo nariadovať ústne pojednávanie“ (viď: Bureš - Drápal: Komentár „Čierny“ o SŘ strana 3250). Postup a spôsob krajského súdu pri predložení prejudiciálnej otázky porušuje právo Európskej únie a samotnú judikatúru Súdneho dvora EÚ. Vnútroštátny súd by mal pri podávaní prejudiciálnej otázky prihliadať na zásady hospodárnosti a účinnosti konania. Je preto v záujme dobrej správy súdnictva, aby sudy predkladali prejudiciálne otázky až po vyjadrení účastníkov konania, hoci znenie článku 267 ZFEÚ takúto podmienku neukladá. Krajský súd svojím postupom neumožnil navrhovateľovi vo veci samej sa k prerušeniu konania z dôvodu predloženia prejudiciálnej otázky akokoľvek vyjadriť. Slovenská republika je viazaná obsahom Ženevskej zmenkovej konvencie a Ženevského jednotného zmenkového zákona, pričom reálnym výrazom tejto viazanosti bol úplný prenos týchto medzinárodných zmlúv do zákona číslo 191/1950 Zb., ktorý je naďalej bez zmeny účinný na území Slovenskej republiky a je rozhodným hmotnoprávnym aktom aj v tejto prejednávanej veci. Je nutné zdôrazniť, že označené medzinárodné zmluvy majú prednosť pred právom EÚ, a to podľa článku 351 Zmluvy o EÚ. Nie je preto možné použiť prejudiciálnu otázku tak, že bude pomerovaná z hľadiska rozporu vnútroštátnej právnej úpravy obsahovo zhodná s medzinárodnou právnou úpravou s úpravou sekundárneho práva EÚ. Medzinárodná právna úprava má vždy prednosť pred sekundárnym právom.

Pretože odvolanie smerovalo proti uzneseniu o prerušení konania, ktoré nie je uznesením o veci samej, preskúmal odvolací súd napadnuté uznesenie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.). Pri tomto preskúmaní bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený toto uznesenie preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimkou by mohli byť len vady konania, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 1, 3 O.s.p.). Po takomto preskúmaní napadnutého uznesenia dospel odvolací súd k záveru, že odvolaniu žalobcu je potrebné vyhovieť.

Európsky parlament a Rada EÚ prijali dňa 11.7.2007 Nariadenie č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu - ďalej len „Nariadenie“. Takto prijaté Nariadenie vytvorilo pre zmluvné strany alternatívu konaní, existujúcich podľa práva členských štátov (čl. 1 Nariadenia). Podľa čl. 19 Nariadenia, pokiaľ toto Nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie. Právnou úpravou uvedenou v tomto Nariadení sú sudy členských štátov viazané priamo len v rozsahu, v akom má Nariadenie vlastnú úpravu európskeho konania, inak sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

V preskúmvanej veci prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia citoval ust. § 109 ods. 2 písm. c) O.s.p. Podľa tohto ustanovenia môže súd konanie prerušiť, ak prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, pokiaľ súd neurobí iné vhodné opatrenia.

Na rozdiel od povinnosti súdu prerušiť konanie v prípade splnenia podmienok uvedených v § 109 ods. 1 O.s.p., ustanovenie § 109 ods. 2 písm. c) O.s.p. rieši prípad predbežnej otázky, ktorú si súd pre svoje rozhodnutie môže posúdiť aj sám (§ 135 ods. 2 O.s.p.), avšak z dôvodu hospodárnosti, ale aj z iného dôležitého dôvodu, ktorý môže mať vplyv pre rozhodnutie takéhoto súdu, je žiadúce vyčkat' na rozhodnutie iného súdu, pred ktorým sa rieši otázka, ktorá môže mať takýto význam pre rozhodnutie súdu, ktorý prerušuje konanie.

Vo veci Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/132/2013 sa jedná o vec toho istého žalobcu proti inému žalovanému, pričom sa však predmet konania líši len v číselnom vyjadrení uplatňovaných nárokov a právny dôvod je totožný. V uvedenej veci Krajský súd v Prešove prerušil konanie podľa § 109 ods. 1 písm. c) O.s.p., keď predtým požiadal Súdny dvor Európskych spoločenstiev o rozhodnutie o predbežnej otázke, ktorej zodpovedanie má zásadný význam na viaceré spotrebiteľské veci podané tým istým žalobcom na súdoch Slovenskej republiky. Jedná sa o predbežnú otázku, ktorú v prípade rozhodovania vo veci samej by si museli vyriešiť všetky súdy rozhodujúce takéto spotrebiteľské veci. Pokiaľ by takúto otázku museli riešiť krajské súdy, ako súdy rozhodujúce vo veci s konečnou platnosťou, mohli by o jej vyriešenie požiadať Súdny dvor Európskych spoločenstiev, ako to urobil Krajský súd v Prešove v uznesení zo dňa 16.10.2013 sp. zn. 6Co/132/2013. Je možné súhlasiť so súdom prvého stupňa, že vzhľadom už k podanej predbežnej otázke skôr uvedeným uznesením krajského súdu by bolo opakované podávanie tej istej, či podobnej predbežnej otázky prinajmenšom nehospodárne.

Právny význam takéhoto rozhodnutia Súdneho dvora Európskych spoločenstiev sa však môže týkať len spotrebiteľskej veci. Z preskúmaného spisu zatiaľ nie je zistiteľné, že by predmetom konania boli nároky zo spotrebiteľskej zmluvy. Z obsahu predmetného spisu, v ktorom je len návrh žalobcu a predmetná zmenka, nie sú zatiaľ zistiteľné skutočnosti, ktoré by umožňovali konajúcemu súdu čo i len predpokladať, že ide o obdobnú spotrebiteľskú vec, o akú sa jedná vo veci Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 6Co/132/2013. V označenej veci odvolací súd mal k dispozícii okrem návrhu a predmetnej zmenky i iné listinné dôkazy, z ktorých spotrebiteľský charakter vzťahu vyvodil. V predmetnej veci však dokazovanie, ktoré by svedčilo takémuto záveru, zatiaľ vykonané nie je. Z úradnej činnosti aj odvolacieho súdu je známe, že indosácia zmieniek nepredstavovala v prípade spoločnosti POHOTOVOST', s.r.o. činnosť nie ojedinelú. Označená spoločnosť indosovala viacero zmieniek na žalobcu v tomto konaní, o čom svedčí množstvo sporov vedených na súdoch prvého stupňa. Toto samotné však zatiaľ nemôže judikovať záver o spotrebiteľskej ochrane.

Žalobca v dôvodoch svojho odvolania poukazuje na závery, vyplývajúce z rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/79/2013 z 5.9.2013, z ktorých akcentuje najmä nemožnosť dlžníka uplatniť kauzálne námietky proti indosatárovi. Odvolateľ pritom opomína i ďalšie názory vyslovené v rozhodnutiach Krajského súdu v Prešove (napr. 14Co/119/2013 - 51 z 29.10.2013), v ktorých je zdôraznené, že výnimku zo zásady zvýšenej nespornosti a abstraktnosti zmenkového záväzku tvorí preukázaná námietka dlžníka, že posledný majiteľ zmenky pri jej nadobúdaní konal vedome na škodu dlžníka. Zmenkový dlžník je oprávnený priamo už zo ZZŠ uplatniť takúto námietku a ak ju preukáže, môže následne na svoju obranu vzniesť aj kauzálne námietky, vyplývajúce z jeho vzťahu k remitentovi či iným skorším majiteľom zmenky. Odvolací súd dal do pozornosti aj to, že možnosť uplatnenia kauzálnych námietok i bez naplnenia dispozície ustanovenia § 17 ZZŠ pripustil v spotrebiteľských vzťahoch aj Nález Ústavného súdu ČR IV.ÚS 457/10 z 18.7.2013. Ten zdôraznil, že v prípade spotrebiteľov nemožno odhliadať od ich špecifických záujmov a postavenia. Ústavný súd ČR, konajúci o návrhu na zrušenie ustanovenia § 17 ZZŠ, zdôraznil prednosť ústavne konformnej interpretácie právneho predpisu pred jeho derogáciou, t.j. pokiaľ sa právny predpis javí Ústavnému súdu ako problematický, pokúša sa nájsť pred jeho zrušením takú výkladovú alternatívu, ktorá by bola v súlade s ústavným poriadkom. Aj v tomto rozhodnutí odvolacieho súdu je potrebné teda odkázať na označené závery i na závery vyplývajúce z Nálezu Ústavného súdu ČR, najmä na jeho body 17, 19, 21, 22.

Pokiaľ žaloba v dôvodoch svojho odvolania poukazuje na závery, vyplývajúce z uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Cob/89/2013 z 22.1.9.213, je potrebné poukázať na skutočnosť, že prvostupňový súd v tejto veci pri prerušení konania aplikoval ust. § 109 ods. 1 písm. b/, c/ O.s.p., keď dôvody napadnutého rozhodnutia neuvádzajú posudzovanie možností prerušenia konania podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p., tak ako je tomu v prejednávanej veci.

Rovnako nie je v prejednávanej veci z obsahu zmenky zistiteľné, že ju podpisoval subjekt, ktorý sa označoval obchodným menom a IČO-m, tak ako to mu bolo v konaní vedenom pod sp. zn. 2Cob/89/2013.

Tieto skutočnosti však nič nemenia na tom, že súd prvého stupňa nemá nepochybne zistené, že v danom prípade bola zmenka vystavená v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou. Z tohto hľadiska preto prerušenie konania z uvedeného dôvodu neprichádza do úvahy. Navyiac, odvolací súd zdôrazňuje, že výkonu práva, ktorý je jeho zneužitím, nemôžu súdy poskytnúť ochranu, lebo by to bolo v rozpore nielen s § 3 Občianskeho zákonníka, ale predovšetkým s čl. 36 ods. 1 Listiny práv a slobôd. To platí i v zmenkových vzťahoch najmä za situácie, kedy ide o vzťah medzi nerovnými subjektmi. Možnosť vznášať kauzálne námietky podľa § 175 ods. 1 O.s.p. tak môže byť v prípade slabšej strany (spotrebiteľa) zachovaná i pri postupe podľa článku I. § 17 zmenkového a šekového zákona, kedy majiteľ pri nadobúdaní zmenky nekonal vedome na škodu dlžníka. Samozrejme, že to predpokladá hore uvedenú skutočnosť, že zmenka bola vystavená v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou. To znamená, že je potrebné nepochybne zistiť, že bola uzatvorená zmluva, ktorú možno charakterizovať ako spotrebiteľskú a že pre prípad nesplnenia záväzku z tejto spotrebiteľskej zmluvy bol tento zabezpečený zmenkou. Keďže tieto skutočnosti, ako to z obsahu spisu vyplýva, absentujú, nebolo možné z dôvodov uvedených v napadnutom uznesení predmetné konanie prerušiť.

Pretože okresný súd o prerušení konania rozhodol bez návrhu, nebol dôvod po zrušení napadnutého uznesenia odvolacím súdom vec vracať na ďalšie konanie. Úlohou súdu v ďalšom konaní je postupovať v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Odvolací súd má za to, že tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky obsahovalo opis dôkazov, ktoré podporujú pohľadávku žalobcu. Z takto vyplneného tlačiva nemožno dospieť k záveru, žeby tieto neboli dostatočne jasné alebo primerané. Ak súd prvého stupňa chcel zistiť, či zmenka bola zabezpečovacím prostriedkom plnenia zo spotrebiteľskej zmluvy, mal postupovať v zmysle čl. 5 bodu 2 uvedeného Nariadenia s tým, že podľa čl. 5 bod 3 tohto Nariadenia mala žalovaný odpovedať do 30 dní po doručení tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a tlačiva na odpoveď tak, že vyplní časť II. vzorového tlačiva C na odpoveď, pričom v prípade potreby poskytne všetky príslušné podporné dokumenty a zašle ho späť súdu alebo tribunálu alebo akýmkoľvek iným vhodným spôsobom, pri ktorom nepoužije tlačivo na odpoveď. Súd prvého stupňa takto nepostupoval, pričom treba súhlasiť s žalobcom, že on nemusí mať vedomosť o iných vzťahoch medzi pôvodným vlastníkom zmenky a vystaviteľom zmenky. Treba súhlasiť aj s tým, že nie je jeho povinnosťou preukazovať to, čo v návrhu na uplatnenie pohľadávky ani netvrdil.

Odvolací súd zdôrazňuje, že nie je možné oddeľovať spotrebiteľský vzťah a zmenku, ktorá spotrebiteľský vzťah v prospech dodávateľa zabezpečuje s tým, že je súčasne povinnosťou súdu skúmať, či uzavretie spotrebiteľskej zmluvy nebolo podmienené podpisom zmenky zo strany spotrebiteľa, a či teda vystavenie zmenky v tejto súvislosti nie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou alebo či takýto zabezpečovací prostriedok neznamená neprijateľnú zmluvnú podmienku. Dokazovanie týchto skutočností však nie je povinnosťou navrhovateľa. Ochrana spotrebiteľa v tomto smere vyplýva jednak z príslušných ustanovení

Občianskeho zákonníka (§ 53 a nasl. Občianskeho zákonníka), ale tiež aj zo Smernice Rady č. 93/13/EHS.

Konajúci súd môže bez toho, aby čakal na výsledok konania vedeného pred Súdny dvorom Európskej únie C-328/14 posudzovať aj tieto otázky relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu.

Ak neboli splnené podmienky pre prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. a konajúci súd rozhodol o prerušení konania bez návrhu, odvolací súd dospel k záveru, že sú splnené podmienky v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. i/ O.s.p. na zrušenie napadnutého rozhodnutia.

Prerušenie konania z takto formulovaného dôvodu by mohlo mať za následok odňatie práva na súdnu ochranu bez zbytočných prieťahov patriacu všetkým účastníkom (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR), či práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd.

Čo je však pri rozhodovaní o podanom odvolaní najpodstatnejšie, je zastavenie konania vo veci sp. zn. 6Co/132/2013 z dôvodu, že Súdny dvor EÚ oznámil nemožnosť rozhodovania o položenej prejudiciálnej otázke. Tým bez akýchkoľvek pochybností pominuli aj dôvody prerušenia tvrdené v napadnutom uznesení.

Z týchto dôvodov odvolací súd v súlade s § 221 ods. 1 písm. i) O.s.p. napadnuté uznesenie zrušil.

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné.